

SALATKIENĒ ALINA

I ton narami pasauli atejau 1916 metu rogsiejē 17 dēna Sankt Peterburgē. Tēn tou laiko tievielis bova babēngous parmacējēs muokslus. 1918 metu rodēni, sožēnuojēs aple Naprēklaušomas Lietovuos Vyriausybēs kvēitēma vēsēms lietovēms Intelligēntams gryžtē i Tievynē ēr prisēditē pri anuos atstatyma, tievielis so mumis išsēruošē i Lietova. Bēf ons sava svajonēs atēdarytē Rēitavē a Kullūs vaistēnē nablgyvendēna. Pakellou i Lietova ožsēkrietē diemietoujē šēltēnē, dar plautiu oždegēms prisēdiejē ēr naožēlgo ons mērē.

So mamo parvažlavuom i Lyžiū suoda, katra yr natuolēj Endrijevava. Muokiaus Rēitava pradiuos muokykluo ēr pruoiglmnazējuo, paskiau Telšiū gimnazējuo, Šiauliū muokytuoju semēnarējēs organizoutūs kursūs. 1937 metaas gavau teisē ožsējimtē muokytuojēs praktika. Pedaguogē išdērbau 27 metus.

Apsakymēlius, nuovelēs, jumuoreskas pradiejau spausdintē dar "Žemaitiu prietellou". Eilieraštius pradiejau rašytē jau išėjusi i pēncējē. Pradiėjusi skaltytē "A mon sakaa, pamiegēnau ēr žemaitēškaa eiloutē. Nu tuo vēsks ēr prasēdiējē...

Kaa tik išgērsto žemaitēškaa Šnekont, šērdēs atsēgaun...

1944 metu vasarē 8 dēna

Diekou

Diekou Tau, Dievi, ož aukštouji dongu,
Ož saulēs nuostabē švēlsa.
Dēkau ož jūra, Nemuna brongu
Ēr muotīnu skiepyta tēlsa.
Diekou ož švelnu viejē dvelkēma,
Cyruliū gēismē onkstyva
Ēr ož bētelīu lēipuos dūzgēma,
Medo, kaap ašara tyra.
Diekuo Tau, Dievi, ož laisva Tievynē,
Dalnēs, kalba senuollu,
Nuors anou trypē, vēs tēk napamynē
Pēktē polkaa tū maskuollu.
Gyva ēr šēndēln ta kalba lietoviu,
Gyva žemaitiu tarmie.
Diekau Tau, Dievi,
Kad esam kaap bovēn,
Nasunaikintē laika tiekmie.

Sausē trylēktuoji

Kor nolašeje kraujē lašos,
Išdygo lelējē.
Ont balta snēlga kraujē lašos —
Pražyda lelējē.
Blēgs dēinas, mieneseē ēr metaa
Bujuos ta lelējē,
Konkinta, šaudyta ēr smaugta,
To brongi Lietova.

Tēvynē

Tēvynē mona — šalposnē žēidelis,
Išaugusi smēlga pakelle,
Darželle kvepontī rūtelē
Ēr paukštīu klyksmos pamarie.
To — žemē Dariaus ēr Giriena,
To — žemē mēlženū tvirtū.

Katrēi sodiejē Atgēmēmou
Na vēina auka — daug aukū.
Geraa, ka to mums duovanuota,
Bronglausē žemē ēš vēsū,
Bovaa ēr būsi apdainlouta
Dokrellu sava ēr sūnū.

Baltējēs kels

Žmuonēs vēs ejē, važiava...
Vuo pakelies degē žvakelēs.
Baltējēs kels išvingiava
Nu Vēlniaus par vēsa šalelē.

Ronkas žmuoniū sosēkēba
Ne šuokiou, vuo nuorou laimietē.
Mēslēs i vēlna soblega:
"Tievynē tor laisvē torietē!"

Baltējēs kels novingiava
Par Latvējēs, Estējēs žemē.
Vielevas dongo bočiava:
Mums laisvēs douk,
Pondēlvēl Amēn.

Vaakaa, senokaa ēr jaunē
Kaap mūraa tou dēna stuoviejē.
Dyvējuos vēsos pasaulis:
"Kēik drousuos tēl
žmuonēs toriejē!"

Baltējēs kels novingiava
Nu Vēlniaus i Tallna sena.
"Lie-to-va! Lat-vē-jē! Es-tē-jē!
Lals-vē!"
Vēs žmuonēs skandava —
Vēltēs krūtēnte rosenaa...

ŽUOLĒNĒ

Žuolēnē... Švēntē gražiausē.
Bažnyčē pražyda žēidaas.
Stuov tēn Marijē švēnciausē,
Džilaugas varguonu garsaas.

Krapēj gražiauslus žuolynus
Ēr varpas ruglun ēr kvēitlun,
Lalmēn tas muotrēškas, vyrus,
Prašontius metu gerū.

Truobuo tus švēstus žuolynus
Padles ož paveikslu švēntū,
Audraa, perkūnou atslīnkos,
Smēlkys vēsas kertēs nomun.

Žuolēnē... Švēntē gražiausē
Pakvēpa kvietkiellu kvapaas.
Altuorlou Marijē švēnciausē,
Ruods, šypsuos ēr gēld so vēsaas.

Telšee

Šērdēs Žemaitējēs — Telšee —
Ont kalvū ēšauga.
Grazē rūmaa ēr švēntuovēs
Prabongoma sauguo.

Suostēnē Žemaitiu mūsa,
Kas lavē sokūrē?
Kas klestiejēma, augēma
Tau nu sena būrē?

Kas per karus ēr pu kara
Tavē ratavuojē?
Kas švēntuovēs ēr moziejo
Dēdlee šenavuojē?

Ak, Telšee, branглаusis miestē,
Laumēs laimē būrē,
Vuo klestiejēma, augēma
Tava vaakaa kūrē.

(Nukelta i 36 psi.)

SALATKIENĖ ALINA

Gaudiešiaus Vlada puortėgrapėjė

Triemėmaa

*Kažkas išėjė saulės ont petiū parneštė,
Vuo parnešė tik varga kėlta.
Reikiejė tūkstantius iš tievėškės išvežtė
I tuolėma ər šalta vėlta.*

*I rytus! I rytus! Tuolyn nu Tievynės...
(Nekriuokėt, svyruoklee beržaa)
Už ton, ka myliėjė sava Tievynė,
Nuortiejė gyventė gražee.*

*Neklausė kas: kūdėkee, vaakaa, senelee —
Bylee prigrūdus vaguonus kėitiau.
Tik neliiudiekėt, pakeliū smūtkeelee,
Jug Sėbėra žemėlė vės artiau.*

*I rytus! I rytus! Skundėks, jumis išdavės,
Jau narša pu truobas, pu jaujės.
Ər, torta nemaža ož atpėlda gavės,
Viel saarašus pėlda ons naujus.*

*Vuo jums jau paskėrta yr tundra ar taiga,
Tik dounas tən, šėlumuos nier.
Ne vėlins tən parkrėšėt sostingės, sošalės,
Nebgryšėt nomėi nikaduos.*

*I rytus! I rytus! Už kon! Ni neklauskėt!
Mes — priešaa "platiuosės tievynės".
Dabaa tik pri kūna vėns kėta priglauskėt
Ər sauguokėt tus, kor negėmė.*

*Per dėinas ər naktis tėj rataa vės dund,
Pru bėldes! — gėismės ər maldas...
Mažėjee vės kriuk ər aprimst tik išgėrdėn
Tylės mamieliu raudas.*

*I rytus! I rytus! Tėj goltaa medėnee
Biškieli vargdienius priglaus.
Tik roustaa tėj smagė, fik roustaa ledėnee,
A nuorat gyventė naklaus.*

*Nakriuokėt, smūtkeelee, pri kelė patėkėn,
Tikiekėt laikaas geresnees.
Sogryš i Tievynė ne vėsė, kas lėkėn,
Sogryš jau plaukelees žėlaas.*

*I vakarus! Rytus! Skundėkaa išbalėn
Kavuotėis skubėes nu baumles.
Nuors pavardės keis, naujus pasus išgavėn,
Nu saazėnės juk napabėigs.*

Žvaigždėlė

*Žibiek, žibiek, žvaigždėlė vakarėnė,
To iš dongaus kelelviou vėlnėšam.*

*Anuo daa lauk keliuonė begalėnė
Gyvenėma tam ratė omžėnam.*

*Ons eet ər klump, viel stuojės ər vės ėiška
Geroma, meilės tarp žmuoniū...*

*Tiktaas geroms kaap tėj porslaa ištėška,
Vuo meilės reek ėiškuotė kaap paukštliou trupiniū.*

*Tat šveisk, žibiek, žvaigždėlė vakarėnė,
To iš dongaus kelelviou vėlnėšam,*

*Kad ons nuors meilės tropėnius pasietom
Gyvenėma tam ratė omžėnam.*

Ronkeliu nenoleiskėt

(Eilieraštis skėrts Žemaitiu
Akademėjės ər Žemaitiu kultūras
draugėjės vyrams ər muotrėškuoms)

*Kalnaa, kalvelės, opės, mėškelee,
Ežerū, jūras akelės...
Če nu senuovės gyven žemaitėlee —
Didvyree mūsa šalelės.*

*Kėik reek rašytė, ka surašytomi
Tautaa daug davuslus vyrus.
Net ir par metus nasorašytomi
Puosmus aple anū žygius.*

*Žmuonės drousausė, mėlžėnaa dvasės
Bodėna, kielė Tėvynė.
Sunkee ana kielies, Dievė gerasis;
Tuokė jug bova gadynė.*

*Əlgaa mėiguojėn alnee, sokroskėt
Vėskon viedint nu pellesiu!
Dėdėl nuora stalgee pajoskėt
Krašta prikeit iš griuviesliu.*

*Ronku, ronkeliu Jūs nanuleiskėt,
Bruolee ər sesės žemaitėel
Kalba, kultūra savoujė skelbkėt,
Dyvėjės teگو aukštaitėel!*

Gyvenėms tik vėins

*Nuorietiuo, ka Žemė ne kraujo,
Vuo gjeleems pasėpuošto,
Ka viejee sau laisvaa
Tarp vielevu uošto.
Ka vyraa ne žygė, vuo meilės
Dainės sau dainliouto,
Ka muotinas vėsa pasaulė.
Ramee sau mėiguoto.
Nuorietiuo, ka vėltuo raketu
Paukštelee skraidyto,
Ka opės tik vondėn!
Tyra plukdyto.*

Amarilis

Pražyda amarillis
Ružavaas žėidaas
Ėr moni atgaivėna —
Viel džiaugous so vėsaas.

Nošvėta, ruoduos, dongos,
Skaistiau saulelė švėit,
Žėidelee nel pru longus
Vėsus šypsuoėtėis kvėit.

Telšee

Šėrdės Žemaitėjės — Telšee
Ont kalvū ėsauga.
Gražė rūmaa ėr švėntuovės
Prabongoma sauguo.

Suostėnė Žemaitiu mūsa,
Kas tavė soktūrė?
Kas klestiejėma, augėma
Tau nu sena būrė?

Kas par karus ėr pu kara
Tavė ratavuojė?
Kas švėntuovės ėr mozioje
Dėdlee šėnavuojė?

Ak, Telšee, brangiausias miestė,
Laumės laimė būrė,
Vuo klestiejėma, augėma
Tava vaakaa kūrė.

Žėidaa

Ėr iš kor atklyda tas gražoms i dūšė?
Suodnė mat pražyda vuobėlės ėr grūšės.
Nagallo nuleestė aktun nu žėideliu,
Nuoras atgaivėntė skaudontė šėrdelė.
Skaud ana dėl Tievynės,
Dėl žmuoniū bluogoma,
Kad nabler ramybės nu anū pėktoma.
Gal švelnoms žėideliu šėrdi noramintu,
Gal i duora keli žmuonis sugroužintu!

Darželis

Tuoks nadėdėlis darželis,
Vuo pėlns žuolynėliu.
Če, veiziek, rūtelės žalės,
Žėidaa pėnavėju.

Dėimedis ėr auskarelee,
Lelėjė baltuoji,
Ėr nastortas, žemčiūgelee —
Saulėe diekavuojo.

Daa našlėliu balts dekėllis
Bėtiems privilluotė.
Akys raibst nu tū kvėtkeltu —
Kaa numaliavuotas!

Malda

To, Jėzau, gyvybės šaltėni,
Daug gera padarės žmuonėms,
Palaimink ėr mūsa gimtėnė,
Duok laimės senėms ėr jaunėms.

Kaa Baltėjės kelie stuoviejum
Kaa mūraa pėtys pri petėis,
Tumet mes vėns kėta mylėjuom,
Dalėjuom geroma šėrdėis.

Vuo dabaa ta meilė pražova,
Ožplūda guobšoms ėr pėktoms.
Atruoda ni džiaugsma nabova,
Tik pasakuo bova geroms.

Vai, Jėzau, geroma šaltėni,
Pagelblek To sava vaakams,
Ka gryžtom i mūsa Tievynė
Ramybė elgiausėms laikams.

Labs ryts

Labs ryts — skaistee saulelee,
Labs ryts — darbštee bėtelee,
Labs ryts — darželiou rūtu,
Ka gera dėina būto.
Palaisytek švelnoma,
Auginkem tik darbštoma.
Ėr žmuonės ims šypsuoėtėis,
Viel ės petėis darbutėis.

Cyrulis

Cyruli, linksmos paukšteli,
Laukū pėlkaslis grumsteli,
Šauk to i mielėna dongu,
Sveikink viel žemdirbi brongu.

Žėnuok, ka tava dainelė
Skomb kaap sėdabra varpelis.
Žemdirbi kvėit padirbietė,
Grūda auginsi pasietė.

Vėskis teep soksomba, nušvėta,
Čiesa solaukiem jau kėta.
Cyrulis atnešė džiaugsma —
Net rogee šnėbzd: "Mes augsma..."

Saulelė

Ak, brongi mūsa saulelė,
To — Pondėiva akelė.
Ar būtom ryts, ar dėina,
Mataa to kuožna vėina.

Pagluostaa vabalieli,
Pašėldaa senutieli.
Vėsėms to reikalunga,
Saulėlė stebuklinga.

Be tavis nieks naaugto,
Žemelė sosėtraukto,
Gyvenėma nabūto,
Be tavis vėskis pražuto.

Tad švėlšk ėr švėlšk, saulelė,
To Pondėiva akelė.
A būtom ryts, a dėina,
Myllek to kuožna vėina.

Ramunelė

Baltagalvė ramunelė,
Tau šėrdie — saulotė.
Kon mergelee lelejelee
Žadi to ėsbertė!

Nuor žėnuotė, sožėnuotė,
Ar bernėlis myl,
Ar so anou hūs žėnuta
Ėr dėl kuo ons tyl.

Pasakyk to taa mergelee
Vėsa vėsa tėisa,
Ar matys so tou bernėlio
Sava laimės švėisa...

Mėslės ėr vaikystė

Elgė vakara šešielee
Vės artyn, artyn.
Mona mėslės kaap pašiolen
Vės tuolyn, tuolyn.

Liekė i vaikystė mona
Pas tetolė brongė
Ėr pamatė dar ės tuola
Žalės mirtas longė.

Keimė Sargi apkabėna,
Priglaudė, pagluostė,
Maža vaaka noramėna,
Ašaras nošloustė.

Vuo truobuo so jouda douna
Pėina atsėgierė
Ėr i pėtvas kuo šarpiasee
Viel pru duris nierė.

So tetolės mažo grėbllo
Seina vartėniejė,
So vaakaas ne vėina dėina
Žousis varėniejė.

Temstont mažā darželieli
Vondėnio palaistė...
Kas padies vaikystė vielee
Monėi besorastė!

Kas groožins mon atmėnėma
Šėrdėe tuoki brongoi
Elgė vakara šešielee
Apgaubė jau dongo...

Jau aplinkou tomso tomso,
Ožsėdegs žvaigždelės,
Aš viel mėslėms valė douso —
Liekis i jaunystelė...

Pėktė viejee

Mona gliuosnee baltė baltė
Pu longaaas sostuojė,
Ka ni baugo būt sošaltė,
Sneigo apsėkluojos.

Kas sošėldys mona dūšė,
Noramins kas šėrdi?
Viejee, ės rytū atūžėn,
Ėsgoustiu pripėldė.

Baugo diel Tievynės laisvės,
Diel žmuoniū gyvybės,
Jee viel smorta dėinas rasės
Ėš rytu galybės.

Be! atkuopusi saulelė
Nūtėrpdys mums snėigus,
Gal ėr viejus, pėktus viejus
Sovarys i mėigas...

Žėrgs

(Joukū dainelė)

Vai, žėrgieli, dveratieli,
Ar noneši i miestiel?
Mamaa droskas reek,
Babaa cokraus reek.

Jee pakeisi vēntilėli
Ėr pripūsi padongelė,
Tumet nonešo,
Greetaa nonešo.

Tris adynas prastuoviejau,
Vėsas akis praveiziejau.
Droskas nabmatiau,
Cokraus nabgavau.

Vai, žėrgieli dveratieli,
Nešk to moni ės miestelė,
Nešk greitiau atgal,
Nešk moni greitiau...
I Vėlnio...